

رابطه فراهم ساز محیط خانه با رشد ادراکی کودکان ۷-۱۰ سال

سیما فتاحی^{۱*}، زهرا فتحی رضائی^۲، سید حجت زمانی ثانی^۳

- ۱- کارشناسی ارشد رفتار حرکتی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.
- ۲- استادیار گروه رفتار حرکتی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.
- ۳- استادیار گروه رفتار حرکتی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

خلاصه

در کودک در حال رشد، رفتار حرکتی به وسیله ترکیبی از عوامل محیطی، ارگانیکی، فیزیولوژیکی و ژنتیکی شکل می‌گیرد. به دلیل اهمیت فراهم‌سازهای محیطی در رشد کودکان، هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه‌ی بین فراهم‌سازی در محیط خانه با رشد ادراکی کودکان ۷ تا ۱۰ سال بود. جامعه آماری تحقیق کودکان دوره‌ی ابتدایی شهر تبریز بود که از میان آن‌ها ۸۱ نفر به صورت نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای به عنوان نمونه‌ی تحقیق انتخاب شدند. برای تعیین امتیاز فراهم‌سازهای محیطی از پرسشنامه‌ی فراهم‌سازهای رشد حرکتی درشت AGMDQ-1 و برای سنجش رشد ادراکی کودکان از آزمون رشد ادراکی فراستینگ استفاده شد. نتایج نشان داد که بین عامل اسباب‌بازی‌های حرکتی درشت و رشد ادراکی کودکان ($P=0/004$) همبستگی منفی وجود دارد همچنین نتایج تحلیل واریانس رگرسیون معنی‌دار بودن مدل مورد نظر را تأیید کرد ($F_{(4,76)}=2/67$ و $P=0/03$) و عامل اسباب‌بازی‌های حرکتی درشت با قدرت بتای ۳۶- درصد توانست رشد ادراکی را در جهت منفی پیش‌بینی کند. ایجاد امکانات مطلوب جهت رشد و پرورش کودکان از طریق ارتباط آن‌ها با محیط ساخته شده، ارتقای سطح تعامل کودکان با محیط پیرامون و توجه به ویژگی‌های کیفی و کمی محیط‌های یادگیری کودکان از عوامل مؤثر در ارتقای ابعاد رشدی کودکان است.

کلمات کلیدی: فراهم‌سازها، رشد ادراکی، کودکان.

۱. مقدمه

بسیاری از پژوهشگران بر این باورند که «محیط‌های غنی، مغزهای غنی تولید می‌کند» و «سطح مطلوبی از رشد با پشتیبانی قوی محیط اتفاق می‌افتد» [۱]. محیط خانه یک منبع غنی از فرصت‌هاست که می‌تواند برای تحریک رشد کودک، بخصوص در سنین پایین، سودمند باشد [۲].

دیدگاه بوم شناختی گیبسون^۲ براساس نظریه ادراک و عمل^۳، اهمیت چگونگی ادراک و عمل افراد در محیط در قالب فراهم‌سازها را نشان می‌دهد. براساس دیدگاه گیبسون، ادراک یک تجربه است. در این فرآیند، زمانی که ادراک و عملکرد حرکتی با یکدیگر همراه باشند، نوزاد در نقش یک جستجوگر فعال می‌باشد. به این معنی که ما نمی‌توانیم ادراک را جدا از حرکت مطالعه کنیم. محیط، فراهم‌سازها را فراهم می‌کند که کودک را برای درک و عمل به اطلاعات به چالش دعوت می‌کند [۳]. تعامل، از طریق کاوش و ادراک، فرصت‌های رشد را خلق می‌کند [۴، ۵] فراهم‌سازها شامل اسباب‌بازی‌ها، مواد، دستگاه‌ها، فضاهای در دسترس، تحریک و پرورش هستند که می‌توانند رشد کودک را افزایش دهند [۶]. به عبارت دیگر، فرصت‌ها (مانند، اسباب‌بازی‌ها، تجهیزات، رویدادها، فضا) یک ارتباط تحریک‌کننده را بین محیط و

¹ . Email: fattahi.sima@yahoo.com

² - Gibson

³ - Perception-Action